

IV. Przegląd orzecznictwa.

B. Orzecznictwo karne Sądu Najwyższego (Małopolska)

A) I. Ustawa karna.

§§ 58. i 67. u. k.

111) Działanie o znamionach z ust. 2. § 67. u. k. nie zawsze wyczerpuje także cechy zbrodni zdrady głównej z § 58. u. k. (31/1. 1923. Kr. 91/22).

§ 136. u. k.

112) Nakłonienie do morderstwa] jest równoznacznem z pojęciem najęcia do tego czynu. (24/1. 1923. Kr. 570/22).

§ 173. u. k.

113) Przy kradzieży walut zagranicznych należy celem kwalifikacji wziąć za podstawę obliczenia wartości tę cenę, jaką za taką walutę przy sprzedaży jej w czasie kradzieży można było uzyskać. (21/3. 1923. Kr. 229/22).

§ 175. I. b) u. k.

114) Kwalifikacja zbrodnicza kradzieży z § 175. I. b) u. k. nie wymaga ani obawy spowodowania przeszkody w ruchu ani szczególnie niebezpiecznych okoliczności, lecz jedynie, aby przedmiotem kradzieży była rzecz, służąca do utrzymania ruchu; przedmiotem takim jest też obicie wnętrza i siedzeń wagonu. (23/3. 1923. Kr. 289/22). •

§ 185. u. k.

115) Nabyciem w znaczeniu § 185 uk. jest także wzięcie w zastaw. (31/1. 1923. Kr. 750/22).

§ 187. u. k.

116) Porzucenie korzyści, z kradzieży odniesionej, nie czyni jeszcze zadość wymogowi! zwrotu szkody z § 187. u. k. (27/4. 1923. Kr. 669/21).

§ 201. c) u. k.

117) Zawarte w § 201 c) u. k. znamię rzeczy „znaleziony” jest cechą przedmiotową. Oszustwa zatem dopuszcza się nie tylko bezpośredni znalazca, ale także ten, kto rzecz, przez inną osobę znalezioną, wiedząc o tern, ukrywa i sobie przywłaszcza. (2/3. 1923. Kr. 159/22).

§ 312. u. k.

118) Odezwanie się obrońcy w toku rozprawy głównej do oskarżyciela publicznego, że uczyniony przez niego obrońcom zarzut, iż dążą do odroczenia rozprawy, „jest niegodnym zastępcy oskarżyciela publicznego”, a tak samo wyrażenie się: „wara prokuratorowi od celi oskarżonego”, stanowią przekroczenie z § 312. u. k. (13/3. 1923. Kr. 98/23).

§ 490. u. k. i art. III ust. z 15/10 1868. Nr. 142 dz. p. p.

119) Także odnośnie do pytania ewentualnego, opiewającego w kierunku przekroczenia z art. III ust. z 15. 10. 1868 Nr. 142 dz. p. p. dopuszczalnem jest zadanie przysięgłym pytania dodatkowego w przedmiocie dowodu prawdy. (9/3. 1923. Kr. 527/21).

§ 512. a) u. k.

120) Użyte w § 512 a) u. k. wyrażenie: „zabronione zatrudnienie” oznacza od czasu ustawy z 24. 5. 1885 Nr. 89 dz. p. p. — czynność, przez prawo niedozwoloną. (29/11. 1922. Kr. 579/22).

A) II. § 101. u. k. i ustawa o przestępstwach urzędników z chęci zysku.

121) Funkcjonariuszowi gminnemu, odbierającemu na zlecenie naczelnika gminy w najbliższym urzędzie pocztowym przesyłki dla mieszkańców gminy, nie można odnośnie do tych jego czynności przyznać charakteru urzędnika z § 101. al. 2. u. k. (1/12. 1922. Kr. 713/22).

122) Obojętnem jest dla istoty zbrodni z art. 5. ust. z 18. 3. 1921 dz. ust. Nr. 30 poz. 177, czy usiłujący skłonić urzędnika obietnicą podarunku do pogwałcenia obowiązków miał rzeczywiście zamiar obietnicy dotrzymać. (17/1. 1923. Kr. 677/21).

B) II. Lichwa wojenna.

123) Sprowadzenie tytoniu zagranicznego celem sprzedaży w kraju nie ma jeszcze cech zbrodni ani z 1. 2 ani z 1, 4 art. 24 ustawy o zwalczania lichwy woj. (4/4. 1923. Kr. 244/22).

124) Art. 25. ust. o zwalcz, lichwy woj. wymaga, aby sprawca, nie posiadając zezwolenia na wywóz towaru, przedsięwziął czynności, zmierzające do zapobieżenia poddaniu towaru właściwej kontroli celnej.

Wywóz towarów do Katowic, dokonany przed 22/10. 1921, uważać należy za wywóz zagranicę. (28/2. 1923. Kr. 287/22).

D) Ustawa o postępowaniu karnym.

§ 170. l. 7. p. k.

125) Przepis § 170 l. 7 p. k. odnosi się jedynie do wypadków, kiedy DO myśli § 247. p. k. odbiera się przysięgę dopiero po przesłuchaniu świadka. (23/2. 1923. Kr. 524/22).

§ 263. p. k.

126) Przesłuchanie, popełnione przez oskarżonego w czasie rozprawy głównej, może być przedmiotem karno-sądowego postępowania tylko pod warunkiem, że zażąda tego zaraz przy rozprawie uprawniony oskarżyciel, chociażby nim była osoba, nie będąca stroną w toczącym się procesie karnym, a więc także świadek, o ile jest obecnym przy zdarzeniu, uprawniającym go do skargi prywatnej. (13/3. 1923. Kd. 108/23).

§ 263. i 267. p. k.

127) Nie można wyroku rozszerzać na takie działanie oskarżonego, które nie było wyraźnie objęte wnioskiem uprawnionego oskarżyciela prywatnego, chociażby nawet działanie to łączyło się pod względem czasu i miejsca z zajęciem, oskarżeniem objęciem. (30/4. 1923. Kr. 213/23).

§ 331. p. k.

128) Zarzut, że między przekonaniem, objawionem przez przysięgłych w żądaniu pytania ewentualnego, a werdyktem zachodzi sprzeczność nie uzasadnia nieważności z l. 9. § 344. p. k.; sprzeczność musi zachodzić w samej odpowiedzi na zadane pytania. (29/12. 1922. Kr. 705/22).

§ 411. p. k.

129) Przepis ust. 2 § 411 p. k. uprawnia Ministra Sprawiedliwości do zarządzenia wstrzymania wykonania kary lub przerwy jej w związku ze stosowaniem prawa łaski. (13/2. 1923. Kr. 68/23).

§ 442. p. k.

130) Ustęp 2 § 442 p. k. dozwala wymierzenia w postępowaniu doraźnym kary na wolności zamiast kary śmierci tylko w tym wypadku, gdy wyrok na już (a nie orzeczona) kara śmierci dała przykład odstrasżający, potrzebny do przywrócenia spokoju. (13/2. 1923. Kr. 41/23).

J. Prokopowicz.

Prokurator przy Sądzie Najwyższym.

D. Orzecnictwo cywilne Sądu Najwyższego (Kongresówka i Województwa Wschodnie).

Kodeks Napoleona.

Art. 1187. Jakkolwiek z mocy art. 1187 k. c. domniemywa się zawsze, że termin zastrzeżony jest na korzyść dłużnika, to jednak z umowy albo okoliczności) wynikać może, iż był on ustanowiony także na korzyść wierzyciela. (O. z 13. 11. 22, Nr. 1409/22).

Art. 1258. Przed terminem płatności, wierzyciel ma prawo odmówić przyjęcia wypożyczonego kapitału, choćby dłużnik zaoferował wraz z kapitałem procenty za cały czas do umówionego terminu (O. z 13. 11. 22, Nr. 1409/22).

Art. 1717. Lokator, który nie podnajął a odstąpił innej osobie część swego mieszkania, nie może domagać się następnie rozwiązania najmu i eksmisji owej osoby, ponieważ odstąpienie przez lokatora swych praw osobie trzeciej (cesja najmu) nie stwarza pomiędzy kontrahentami stosunku najmu (O. z 14. 12. 22, Nr. 754/22).

Art. 1741. Rygor rozwiązania najmu z powodu niepłacenia komornego w terminach umówionych (art. 1728 p. 2 i 1741 k. c.) może być zastosowany, w myśl zasady ogólnej, wyłączonej w art. 1184 k. c, tylko w tym przypadku, gdy zachodzi wina ze strony lokatora (O. z 30. 11. 22, Nr. 625/22).

Art. 1961 i n. Ody nieruchomości, w trybie zabezpieczenia powództwa, oddana została w sekwestr, żadna ze stron nie ma prawa, przed rozstrzygnięciem sporu, domagać się od dozorczy sądowego udzielenia jej części plodów z nieruchomości; żądanie w tym przedmiocie, jako dotyczące zakresu zabezpieczenia powództwa, rozpoznaje sąd, przed którym powództwo, zabezpieczone sekwestrem, się toczy (O. z 6. 11. 22, Nr. 256/22).

Art. 1998. Administracja poręczająca jest umową analogiczną do dzierżawy, albowiem gwarantuje jedynie pewien dochód właścicielowi majątku, a administratorowi poręczającemu nadaje prawo eksploatacji majątku podczas jej trwania; właściciel majątku przeto za wykonanie umów, zawartych przez administratora poręczającego co do sprzedaży ziemio-plodów, nie odpowiada (O. z. 2. 12. 22, Nr. 337/22).

Art. 2085. Aczkolwiek zastaw nieruchomości jest umową realną, niemniej jednak wierzycielowi, na którego rzecz został ustanowiony zastaw w akcie urzędowym, służy skarga przeciwko dłużnikowi o znaglenie go do oddania nieruchomości w faktycznie posiadanie wierzyciela (O. z 30. 11/11. 12. 22, Nr. 620/22).

Art. 2279. Właściciel rzeczy ruchomej, zrabowanej przez wojsko nieprzyjacielskie, może działać o jej odzyskanie przeciwko trzeciemu, u którego ją znajduje, choćby trzeci otrzymał tę rzecz od wojska polskiego, które zdobyło ją na nieprzyjacielu (O. z 14. 12. 22, Nr. 70/22).

Zwód ustaw cywilnych rosyjskich (tom X cz. I Zводу praw C. R.).

Art. 106. W przypadku, gdy wspólne pożycie małżonków stało się niemożliwym z winy męża, który żonę z domu wypędził, może żona domagać się zasądzenia od męża alimentów, nie uzyskując uprzednio upoważnienia do oddzielnego zamieszkiwania (O. z 11. 12. 22, Nr. 544/22).

Ustawa notarialna.

Art. 113. Ponieważ w myśl art. 113 u. n. osoba, stawająca do aktu, władna jest zlecić podpisanie za siebie aktu innej osobie nietylko z powodu niepiśmienności, ale także „z innych przyczyn”, do których, wobec tak ogólnego postawienia prawa, może należeć nawet niechęć osoby piśmiennej, z tych lub innych pobudek, podpisania aktu, przeto notariusz, przyjmujący czynność, nie ma obowiązku sprawdzać, czy osoba, zeznająca akt, istotnie pisać nie umie i akt z tego powodu o fałsz zaskarżony być nie może (O. z 18. 12. 22, Nr. 649/22).

Ustawa o ochronie lokatorów.

1) Ustawa o ochronie lokatorów normuje stosunki pomiędzy osobami, które umowę zawarły, a mianowicie między wypuszczającym w najem a najmobiorką i między najmobiorką a podnajemcą, lecz nie stwarza więzi prawnej pomiędzy wypuszczającym w najem a podnajemcą, którzy bezpośrednio między sobą w stosunku umownym najmu nie pozostają i prawa podnajemcy, jako pochodzące wyłącznie od biorącego w najem, ustać muszą z chwilą wygaśnięcia praw tegoż najmobiorky; wobec tego, że prawa podnajemcy są pochodne i zawisłe od praw biorącego w najem, podnajem nie pozbawia najmobiorky możliwości zawarcia układu z wypuszczającym w najem co do całego mieszkania a układ taki jest skuteczny także względem podnajemcy O. z 2/16. 12. 22, Nr. 515/22).

2) Najem pustego placu, nawet w celu wzniesienia na nim budynków, nie podpada pod ustawę z d. 18. 12. 1920 o ochronie lokatorów; po expiracji umowy, właściciel placu może domagać się wyrugowania najemcy i usunięcia postawionych przez niego budynków (O. z 4. 12. 22, Nr. 685/22).

3) Komorne 'za lokal, wynajęty na przedsiębiorstwo handlowe, oblicza się stosownie do normy, określonej dla tego rodzaju lokalności, choćby biorący w najem zmienił samowolnie przeznaczenie lokalu, obróciwszy go na zwykłe mieszkanie (O. z 2. 12. 22, Nr. 312/22).

4) Jeżeli w domu, wybudowanym bez pozwolenia władz przed 1 lipca 1919, nakazanych przeróbek wcale nie dokonano albo dokonano bez usunięcia lokatorów, to dom taki za ukończony po 1 lipca 1919 uznany być nie może; byłoby przeciwnie, gdyby lokatorzy, którzy dom taki zajęli, zostali do chwili ukończenia robót z niego usunięci i objęli w nim lokale dopiero po ukończeniu nakazanych robót po 1 lipca 1919 (O. z 18. 12. 22, Nr. 490/22).

5) Umowa, mocą której lokator za wynagrodzeniem, otrzymanem od właściciela domu, zobowiązuje się ustąpić z mieszkania i oddać je do rozporządzenia tegoż właściciela, nie jest prawu przeciwna; art. 9 ustawy z d. 18. 12. 1920 nie ulega wykładni rozszerzającej (O. z 2/16. 12. 22, Nr. 515/22).

6) Zachowanie się lokatora, które uniemożliwia innym lokatorom, choćby tylko bezpośrednim sąsiadom, nocny spokój i przez to szkodzi ich zdrowiu, oraz zmniejsza sprawność do dziennych zajęć, podpada pod pojęcie obrzydzenia pobytu w domu i ciężkiego zakłócania porządku domowego (O. z 2. 11. 22, Nr. 1213/22).

7) Zrzeczenie się przez lokatora w umowie najmu praw, wypływających z art. 10 ustawy z d. 18. 12. 1920 o ochronie lokatorów, a zatem i z ustępu 1-go tegoż artykułu, jest nieważne bez względu na to, czy umowę zawarto przed wejściem w życie pomienionej ustawy, czy później, gdyż ustęp 5-ty art. 10-go pod tym względem żadnego rozróżnienia nie zawiera (O. z 30. 11. 22, Nr. 297/22).

Ustawa z d. 29 kwietnia 1920 r. o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej....

Kurs przerechnowania waluty rublowej na marki polskie, ustanowiony ustawą z d. 29 kwietnia 1920 (D. U. N. 38, poz. 216), nie ma zastosowania do spłat spadkowych (O. z 9. 12. 22, Nr. 349/22).

Ustawa postępowania cywilnego.

Art. 4. W przypadku sporu o mieszkanie pomiędzy dwiema osobami, z których każda opiera swe prawo do wyłącznego korzystania z lokalu na umowie z właścicielem nieruchomości, powództwo powinno być zwrócone przede wszystkim przeciwko wypuszczającemu w najem (O. z 20. 11. 22, Nr. 614/22).

Art. 101¹ i 409. 1) Sprzedaż domu na rozbiórkę, jako właściwie sprzedaż materiałów, pochodzących z rozbiórki, a zatem rzeczy ruchomych, nie wymaga formy, przepisanej artykułem 241 ustawy materialnej (O. z 20. 11. 22, Nr. 604/22).

2) Może być dopuszczony dowód ze świadków i domniemań na to, że po wyroku, nakazującym wyrugowanie lokatora, strony zawarły nową umowę o najem tego samego mieszkania (O. z 30. 66. 22, Nr. 320/22).

Art. 140. Postanowienie art. 700 u. p. c, wedle którego sentencja wyroku (decyzji) powinna być napisana ręką sędziego, nie dotyczy przepisanej artykułem 140 u. p. c. wzmianki o ogłoszeniu terminu i trybu zaskarżenia wyroku (decyzji), która to wzmianka, nie stanowiąc istotnej części samego wyroku (decyzji), może być uczyniona tak w sentencji, jak i w protokole posiedzenia sądowego (O. z 30. 11. 22, Nr. 326/22).

Art. 162. W myśl art. 162 u. p. c, nie są dopuszczalne uzupełnienia apelacji, czyli tak zwane powtórne apelacje, ale bynajmniej nie wnioski stron, chociażby na piśmie, z zaofiowaniem nowych dowodów; nie może zatem Sąd okręgowy pozostawić bez rozpoznania, z powołaniem się na art. 68 i 169¹ u. p. c, podania strony apelującej w przedmiocie dopuszczenia dowodu ze świadków na okoliczność, mającą istotne dla sprawy znaczenie (O. z 4. 11. 22, Nr. 247/22).

Art. 164² i 755. Skarga kasacyjna, wniesiona nie za pośrednictwem adwokata, powinna być stronie zwrócona (art. 13 przep. przech. do u. p. c); w tym przypadku czasokres kasacyjny nie może być przywrócony, bo nikt nie może się tłumaczyć nieznaną sobie prawem (O. z 4. 12. 22, Nr. 328/22).

Art. 165 i 75. Ody wbrew artykułowi 165 u. p. c, odpis skargi apelacyjnej nie był doręczony stronie przeciwnej, sąd 2-giej instancji nie może odmówić żądaniu zaapelowanego o odroczenie rozprawy, pod pozorem, że skarga apelacyjna jest tak krótka i prosta, iż specjalnego przygotowania do obrony nie wymaga i wystarczy jej odczytanie przy rozprawie (O. z 6. 11. 22, Nr. 11/22).

Art. 170 i 764. Skarga apelacyjna wzajemna nie może być pozostawiona bez rozpoznania z tego powodu, że skarga ape-

lacyjna główna została cofnięta (O. z 30. 11. 22, Nr. 322/22).

Art. 174. Sąd okręgowy może zlecić sprawdzenie dowodów temu samemu sądowi pokoju, który rozstrzygnął spór w 1-szej instancji; gdyby zaś strona sądziła mieć słuszne powody przeciwko sprawdzeniu dowodów przez sędziego pierwszego, powinna zarzut odnośny uczynić zawczasu i złożyć na koszt, związane z dokonaniem czynności przez sąd 2-giej instancji (O. z 4. 12. 22, Nr. 325/22).

Art. 186 i 793. Nie może pociągnąć za sobą kasacji wyroku pozostawienie przez sąd 2-giej instancji bez rozważenia takich twierdzeń strony, które nie mogły mieć wpływu na rozstrzygnięcie sporu (O. z 18. 11. 22, Nr. 600/22).

Art. 963. W myśl art. 963 u. p. c, czasokres dwutygodniowy do wniesienia skargi na czynności komornika sądowego przy wykonaniu wyroku, liczyć należy od daty rzeczywistego dokonania czynności, a nie od daty doręczenia wezwania o wykonanie (O. z 11. 11. 22, Nr. 1346/86/22).

Art. 1292. Urzędy rozjemcze do spraw najmu, utworzone na mocy ustawy z d. 18. 12. 1920 o ochronie lokatorów, nie mogą być uważane za instytucje sądowe i dlatego w postępowaniu przed temi urzędami skarb państwa nie korzysta z przywilejów proceduralnych, wzmienionych w art. 1292 i 1293 u. p. c. (O. z 20. 11. 22, Nr. 290/22).

Art. 1767. 1) Dziecko nieślubne, chociaż nie jest dziecieniem, ma udział w spadku i z tej przyczyny jest współwłaścicielem majątku spadkowego, uczestniczącym w działach narówni z dziedzicami, którzy z tej tylko racji, iż pochodzą z prawych związków, nie mają pierwszeństwa do otrzymania spadku w naturze (O. z 6. 11. 22, Nr. 662/22).

2) Przepisy z d. 11 czerwca 1891 r. nie zabraniają zbywać ani oddzielnie dziedziczyć całych osad, które od początku ich istnienia miały mniej niż 6 morgów i stanowią samodzielne jednostki gospodarze (O. z 6. 11. 22, Nr. 662/22 i O. z 22. 1. 23, Nr. 419/22).

3) Aczkolwiek w działach drobnej własności ziemskiej wyznaczenie licytacji nieruchomości, w razie stwierdzonej niepodzielności jej w naturze, pozostawione jest uznaniu sądu, to jednak, w myśl art. 142 u. p. c, odnośny wniosek sądu powinien być w każdym poszczególnym przypadku uzasadniony okolicznościami sprawy, przyczem sądy powinny mieć na względzie, że ustawodawca, odstępując w art. 22 przep. przech. do u. p. c. od bezwzględnej zasady art. 827 k. c, tern samem stwierdził, iż w działach rzeczonych wyznaczenie licytacji nie zawsze uważa za wskazane i celowe; ogólnikowe, niezależne

od okoliczności sprawy, powołanie się sądu na stały wzrost cen ziemi i jakoby wynikającą stąd niemożność dokonania sprawiedliwego oszacowania majątku przez biegłych, nie usprawiedliwia nakazania sprzedaży osady przez licytację publiczną, w konsekwencji prowadziłoby bowiem do bezwzględnej we wszystkich sprawach działowych, dotyczących drobnej własności ziemskiej, stosowania przepisu art. 827 k. c., co jednak przeczyłoby woli ustawodawcy, wyrażonej w art. 22 przep. przech. do u. p. c., oraz tym szczególnym warunkom bytu drobnych posiadaczy rolnych, które wydanie rzeczzonego postanowienia spowodowały (O. z 21. 12. 22, Nr. 402/22).

Przepisy przechodnie do Ustawy postępowania cywilnego.

Art. 6. Lubo art. 2 przepisów tymczasowych o urzędach ziemskich z d. 11 października 1918 r. (D. p. N. 11, poz. 22) nie uchylił artykułu 6 przep. przech. do u. p. c., przekazującego sądom sprawy sporne, rozstrzygane poprzednio przez komisarzy do spraw włościańskich, to jednak, w myśl art. 35 ustawy z d. 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (D. U. N. 70, poz. 461), sprawy, osądzone już przez komisarzy włościańskich i ulegające rozpoznaniu drugiej instancji¹, powinny przejść i zakończyć odpowiednie instytucje ziemskie (O. z 27. 11. 22, Nr. 171/22).

Przepisy tymczasowe o kosztach sądowych.

Od treści, dotyczącej kaucji (ewilkcji), należy się, stosownie do art. 37 przep. tym. o kosztach sądowych (w redakcji ustawy z d. 17 marca 1921 poz. 194), opłata hipoteczna stosunkowa w ilości $\frac{3}{4}$ procentu od sumy, w jakiej kaucja została zapisana (O. z 18/21. 12. 22, Nr. 1637/22 i in.).

Bolesław Pohorecki,
Prokurator przy Sądzie Najwyższym.

E. Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (Małopolska)

Orzeczenie plenarne izby trzeciej z r. 1922
i z początku r. 1923.

1. (§ 3 u. c.) Pytanie, czy i kiedy dana ustawa (in concreto nowela trzecia do ustawy cywilnej) uzyskała moc obowiązującą na części terytorjum b. Austrii, pozostającej w chwili ogłoszenia ustawy pod inwazją nieprzyjacielską, należy rozstrzygać wyłącznie na podstawie przepisów ustawy z dnia

10 czerwca 1869, Rzpp. Nr. 113 w związku z postanowieniami § 3 u. c. (O. z 9 stycznia 1923 R. 604/22).

2. (§ 442 u. c.) Zarządzenia wojskowych władz t. zw. zachodnio-ukraińskiej republiki na obszarze wschodniej Małopolski nie mają charakteru zarządzeń władzy okupacyjnej w rozumieniu art. 52 konwencji haskiej i dlatego nie stanowią ważnego tytułu nabycia własności odnośnie do części składowych majątku ruchomego byłego skarbu austriackiego (O. z 5 grudnia 1922 Rw. 1016/21).

3. (§ 543 u. c.) Dowód popełnienia cudzołóstwa między spadkodawczynią a spadkobiercą może być przeprowadzony także po śmierci spadkodawczyni, gdyż ustawa czasokresu w tym względzie nie zakreśla a dopiero w chwili przypadnięcia spadku tj. dopiero po śmierci spadkodawczyni stała się wiadomą osoba spadkobiercy, o którego uznanie niezdolnym do dziedziczenia chodzi (O. z 9 stycznia 1923 R. 839/22).

4. (§ 586 u. c.) W sporze o unieważnienie ustnego rozporządzenia ostatniej woli można zastąpić testamentowego świadka, którego niezdolność wyszła na jaw w toku sporu, innym zdolnym świadkiem, który przypadkowo uczestniczył przy oświadczeniu ostatniej woli spadkodawcy i znał treść tego oświadczenia (O. z 5 grudnia 1922 Rw. 900/22).

5. (§ 879 u. c.) Zarzut niemożności świadczenia po stronie jednego kontrahenta, będącej tylko wynikiem stosunków wojennych i następującego wskutek tego nieprzewidzianego i niezwykłego wzrostu cen i spadku waluty —> jest zarzutem prawnym. Taka niemożność świadczenia witalna być traktowaną jako niemożność obiektywna w wypadku, gdyby wykonanie obowiązku umownego równało się zniszczeniu egzystencji' zobowiązanego i zapewnienia oczywiście nadmiernych korzyści uprawnionemu — a to wobec postanowień ustawy o lichwie, które znalazły też wyraz w § 879 u. c. w brzmieniu noweli trzeciej (O. z 9 maja 1922 Rw. 2194/21).

6. (§ 1064 u. c.) Świadczenie reszty ceny kupna jako dopełnienie umowy w celu nabycia własności nie- jest długiem pieniężnym, do którego stosowaćby można urzędową relację; świadczenie to oznaczyć należy wedle stosunku siły nabywczej pieniądza z czasu zawarcia umowy i wyrokowania (O. z 10 lutego 1923 Rw. 1837/22 i R. 600/22).

7. (§ 1070 u. c.) Służba wojskowa osoby, przeciw której wykonaniem być miało prawo odkupu, stanowi przeszkodę w urzeczywistnieniu tego prawa i sprawia, że prawo to wykonaniem być może jeszcze bezzwłocznie 'po ustaniu tej przeszkody (O. z 6 maja 1922 Rw. 1522/21).

8. (§ 1323 u. c.) Żądanie dostarczenia koniczyny skoszonej jako wynagrodzenia, za koniczynę wypasiona jest dopuszczalne (O. z 9 stycznia 1923 Rw. 1255/22).

9. (§ 1409 u. c.) Przepis § 1409 u. c, jako odnoszący się tylko do stosunków prawno- Prywatnych nie ma zastosowania do roszczeń przeciw skarbowi Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu odszkodowania w następstwie objęcia przez państwo polskie kolei żelaznych b. państwa austriackiego^O, gdyż objęcie to jest aktem prawa publicznego (O. z 9 stycznia 1923 Rw. 855/21).

10. (§ 1 n. j.) Roszczenie o zwrot przedmiotu zajętego czasowo przez władze z tytułu świadczeń wojennych na podstawie ustaw z dnia 11 kwietnia 1919 r. Dzpp. Nr. 263 i z dnia 23-kwietnia 1920 r. Dzun. Nr. 212 jest roszczeniem o charakterze publicznoprawnym i jako takie podlega rozpoznaniu przez władze adminifetracyjne (O. z 24 lutego 1922 R. 45/22).

11. (§6 p. c.) Sądy polskie są właściwymi do prowadzenia sporów na skargi, wniesione przeciw austr. skarbowi państwa jeszcze przed rozpadnięciem się Austrii, a do zastępstwa pozwanego skarbu powołane są w tych sprawach właściwe oddziały Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (por. § 155 ust. 1 p. c.) (O. z 13 lutego 1923 Rw. 1586/22).

12. (§ 448 p. c.) W sporach o rozwiązanie umowy najmu z § 1118 u. c, gdy wartość przedmiotu sporu zostanie oznaczona przez stronę powodową na kwotę nie przenoszącą granicy sporów drobiazgowych, należy sprawę uważać za drobiazgową i stosować do niej postanowienia unormowane w przepisach §§ 448 r— 453 u. c. (O. z 6 maja 1922 R. 116/22).

13. (§ 448 p. c.) Podniesienie wartości przedmiotu sporu na późniejszej niż na pierwszej rozprawie po wejściu w życie ustawy z dnia 9 marca 1920 r. Dzun. Nr. 20, poz. 144 dopuszczone przez sędziego procesowego skutkuje, że sprawa dotychczas w postępowaniu zwyczajnem prowadzona nie przechodzi do postępowania drobiazgowego (O. z 10 lutego 1923 R. 37/23).

14. (Nowela do precedury cyw.) Ustawę z dnia 22 lutego 1921 z Dzun. Nr. 23, poz. 124 należy zastosować do sporów cywilnych, w których postępowanie w dniu 1 kwietnia 1921 r. spoczywało lub było przerwane i dopiero po tym dniu zostało podjęte; nie stosuje się, jeżeli spoczywanie lub przerwa nastąpiły po tym dniu (O. z 4 lipca 1922 R. 403/22).

15. (§ 237 ord. egz.) Jeżeli nabywca licytacyjny dopuścił się nieusprawiedliwionej rażącej zwłoki w dopełnieniu warunków licytacyjnych, a wskutek następnego spadku wartości pieniądza i naturalnego wzrostu wartości nieruchomości, wyko-

nanie praw wynikających z przybicia targu, spowodowałyby po stronie zobowiązanego szkodę, nie zostającą w żadnym stosunku do wysokości licytacyjnej ceny kupna — nie można wbrew dobrem obyczajom obrotu (§ 879 ust. 1 u. c.) żądać urzeczywistnienia utraconych wskutek tego praw z uzyskanego przybicia targu (O. z 24 lutego 1922 R 818/21, ogłoszone w Orz. S. P. II. 44).

16. (Art. 1 ochr. lok.) Dzierżawa hotelu jako przedsiębiorstwa wraz z koncesją przemysłową nie jest chroniona ustawą z 18 grudnia 1920. Dz. U. Nr. 4/21, poz. 19, chociaż przedmiotem umowy są także pokoje gościnne z przynależnościami. Ustawa ma jednak zastosowanie, jeżeli według umowy stron pokoje gościnne i inne lokale hotelu nie są przynależnością przedsiębiorstwa hotelowego i tern samem przedmiotem dzierżawy lecz osobnym przedmiotem najmu wyraźnie lub dorozumianie przez umówienie osobnego komornego, odrębnego czasu trwania, terminów wypowiedzenia itp. (O. z 13 maja 1922 R. 955/22).

17. (Art. 1 ochr. lok.) Place wynajęte w celu prowadzenia na nich przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego (np. place na skład i sprzedaż materiałów opałowych) korzystają narówni z innymi lokalami handlowymi lub przemysłowymi z ochrony lokatorów (O z 24 lutego 1922 R. 148/22 zob. O. S. P. II. 45).

18. (Art. 10 ust. 2 ochr. lok.) Za ważną przyczynę wypowiedzenia oprócz wyliczonych przykładowo w art. 10 ust. 3 ustawy z 18 grudnia 1920 Dz. U. Nr. 4/21, poz. 19 przyczyn, sąd może uznać konieczną natychmiastową potrzebę mieszkania dla właściciela*). W razie kolizji interesów właściciela i najemcy służy pierwszeństwo właścicielowi tylko o tyle, o ile wykazaniem zostanie, że interes właściciela w danym wypadku przeważa nad interesem' najemcy (O. z 6 maja 1922 R. 441/22).

19. (Art. 10 ust. 3 lit. a ochr. lok.) Wstrzymanie wypłaty, czynszu najmu w wykonaniu stypulacji dotyczących remontu zawartych zwyczajnie w kontraktach najmu ze skarbem państwa nie stanowi ważnej przyczyny wypowiedzenia z art. 10 ust. 3 lit. a. ustawy o ochronie lokatorów (O. z 31 października 1922 R. 1766/22).

20. (Art. 10 ust. 5 ochr. lok.) Ugoda sądowa, choćby z ry-

*) Por. atoli materiały sejmowe podane w glossie do orzeczenia ogłoszonego w Orzecznictwie sądów polskich I. 164, w których świetle trafność powyższego orzeczenia okazuje się wątpliwą,

gorem egzekucji, treścią której jest przedłużenie dawnej umowy najmu daleko poza okres w § 573 p. c. przewidziany i bez ustalenia ważnej przyczyny wypowiedzenia narusza art. 10 ust. 1 i 5 ustawy o ochronie lokatorów i jako taka jest co do obowiązku opuszczenia mieszkania przez lokatora w terminie w ugodzie oznaczonym prawnie bezskuteczną. Do umowy najmu oraz do umów dodatkowych zawartych przed wejściem w życie ustawy o ochronie lokatorów z 18 grudnia 1920 mają zastosowanie przepisy nowej ustawy, jeżeli skutki prawne tych umów mają się objawiać już za panowania tej nowej ustawy. (O. z 6 maja 1922 Rw. 586/22 zob. O. S. P. II. 61).

21. (Art. 10 ust. 5 ochr. lok. Uгода sądowa zawarta w procesie awizacyjnym opartym na ważnej przyczynie wypowiedzenia, w której mimo tej przyczyny zezwolono na korzystanie z przedmiotu najmu jeszcze przez pewien oznaczony czas nie podpada pod art. 10 ust. 5 ustawy o ochronie lokatorów (O. z 31 października 1922 R. 673/22, zob. O. S. P. II. 62).

22. (Art. 17 i 18 ochr. lok.) Ustawa o ochronie lokatorów nie zmieniła przepisów normy jurysdykcyjnej o właściwości sądów. Rzeczowa właściwość sądu w sporach o podwyższenie czynszu najmu w myśl art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie lokatorów zależy według § 49 p. 5 nj. od wysokości zaskarżonego czynszu (komornego). (O. z 3 lutego 1922 R. 987/21).

23. (Art. 17 ochr. lok.) Sąd może tylko uchylić rozstrzygnięcie urzędu rozjemczego dla spraw najmu; nie może, w miejsce uchylonego wydać innego rozstrzygnięcia w rzeczy samej (art. 17 ust. 5 ustawy o ochr. lok.) Uchylenie rozstrzygnięcia urzędu rozjemczego dla spraw najmu może nastąpić z przyczyn formalnych i rzeczowych. Jeżeli przedmiot w czerwcu 1914 r. nie był wynajęty a został wzięty w najem przed wejściem w życie ustawy o ochronie lokatorów, należy przy oznaczeniu wysokości komornego stosować przepis art. 26 i analogię z art. 8 ust. 1 a nie art. 7 ust. o ochr. lok. Odniesienie się do urzędu rozjemczego dla spraw najmu o ustalenie wysokości komornego nie jest samo przez się poddaniem się strony orzecznictwu tego urzędu w znaczeniu art. 17 ust. 2 (O. z 13 maja 1922 Rw. 634/22 zob. O. S. P. I. 502).

24. (Ochrona drobnych dzierżawców rolnych) Pozwany dzierżawca działki! gruntowej poniżej 6 morgów powierzchni nie może wobec powoda wypowiadającego mu tę dzierżawę powoływać się na ochronę ustaw z 3. 7. 1919. Dz. Pr. Nr. 57, poz. 345 i z 2 lipca 1920. Dz. U. Nr. 56, poz. 346, jeżeli oprócz niej dzierżawi we własnym imieniu od niego kompleks

gruntu powyżej sześciu morgów obszaru — chociaż ze swej strony zawarł z innemi osobami umowę, którą podzielono się obszarem w ten sposób, że pozwany wykonuje w rzeczywistości dzierżawę (łącznie z wypowiedzianą mu) na przestrzeni nie wynoszącej sześciu morgów (O. z 14 listopada 1922 R. 2366/22).

25. (Reforma rolna.) Orzeczenie Okręgowej Komisji Ziemskiej wydane na podstawie art. 6 i 10 ust. o wykonaniu reformy rolnej z 15 lipca 1920 r. Dz. U. Nr. 70, poz. 462 — skoro nie zawiera ani ceny wykupu (art. 12), ani nie załatwia spraw w art. 17 przewidzianych, ani w końcu nie daje podstawy do ustalenia wysokości odpowiedzialności państwa wobec roszczących sobie pretensje do zaspokojenia z wykupionego gruntu (art. 19) — nie jest orzeczeniem stanowczym (art. 17) i nie stanowi! wskutek tego tytułu prawnego wystarczającego do przelewu prawa własności danej nieruchomości na rzecz państwa. Tytułem tym byłoby jedynie orzeczenie wydane dopiero po oszacowaniu majątku nazwane w art. 17 orzeczeniem stanowczym a to po myśli art. 21 ustawy i § 26 przep. wyk. do tej ustawy. (O. z 6 czerwca 1922, R. 313-315/22 i 450/22 zob. O. S. P. I. 469).

26. (W a l u t a.) Roszczenie do zapłaty dolarów, wynikające ze zobowiązania powstałego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1921. Dz. U. poz. 741 o naprawie gospodarki państwowej jest wierzytelnością pieniężną. (O. z 24 lutego 1922. R. 118/22).

27. (W a l u t a.) Zapłata zobowiązań zaciągniętych w walucie koronowej austriackiej dokonana w markach polskich jest skuteczną po myśli ustawy z 15 stycznia 1920. Dz. U. Nr. 5 poz. 26. (O. z 10 lutego 1923. R. 353/22).

Dr. Włodzimierz Dbałowski,
Sędzia Sądu Najwyższego.

F. Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (Wielkopolska¹⁾)

1. Nabywca z mocy kontraktu kupna - sprzedaży co do nieruchomości, któremu b. urząd osadniczy odmówił ze-

¹⁾ Na str. 361 w tezie 5 b, wiersz pierwszy winien opiewać: Sprzedający nie ma legitymacji do żalenia się na ro-

zwolenia na przewłaszczenie, może prawa swoje przenieść skutecznie na osobę trzecią.

Wyrok pełnego kompletu z 21 grudnia 1922 r. C 41/22.

2. Postanowienia umowne mające na oku zatajenie części ceny kupna nie prowadzą do unieważnienia kontraktu kupna - sprzedaży o nieruchomości.

Wyrok z 12 stycznia 1923 r. C 52/22.

3. a) Do małżeństw zawartych przed r. 1900 nie odnoszą się przepisy ustawy cywilnej o przedłużonej wspólności majątkowej,
b) Jeden ze spadkobierców nie może zbywać realności spadkowej bez zgody współspadkobiercy.

Wyrok z 1 grudnia 1922 r. C 61/22.

4. Dla roszczeń przeciw Skarbowi Państwa o zwrot, po ustaniu dotyczącego tytułu, broni odebranej czasowo w myśl wydanych rozporządzeń, służy droga sądowa, jeżeli nie stoi na przeszkodzie rekwizycja na podstawie ustawy o świadczeniach wojennych.

Wyroki z 19 stycznia 1923 r. C 82/22 i 83/22.

5. Na wniosek wierzyciela zamieszkałego w górnośląskiej części województwa śląskiego może być wyznaczony przez sąd najwyższy jako sąd właściwy do rozstrzygnięcia sporu przeciw dwóm dłużnikom, z których jeden zamieszkały na Górnym Śląsku, drugi w Warszawie, sąd okręgowy w Katowicach.

Orzeczenie z 7 grudnia 1922 r. Nd 5/22.

6. Prawnie skuteczne jest świadczenie uznania praw strony przeciwnej do nieruchomości i zobowiązania się do niedziałania na jej szkodę.

Wyrok z 14 października 1922 r. C 43/22.

7. Odwołanie nie poddające zaskarżonego wyroku ocenie krytycznej jest niedopuszczalne.

Wyrok pełnego kompletu z 18 listopada 1922 r. C 44/22.

8. Niema skutecznego rozwiązania kontraktu kupna - sprzedaży co do nieruchomości, jeżeli ofertę rozwiązania przyjęła osoba nie mająca do tego pełnomocnictwa a przed zatwierdzeniem ofertę cofnięto.

Wyrok z 23 lutego 1923 r. C 64/22.

9. Umowa dodatkowa odraczająca termin zapłaty ceny kupna, umówiony w kontrakcie kupna - sprzedaży o nieruchomości, wymaga do ważności formy § 313 u. c.

Wyrok pełnego kompletu z 3 marca 1923 r. C 93/22.

10. a) Kontrakt kupna - sprzedaży o nieruchomości może być zacepiony z powodu podstępnego wprowadzenia w błąd sprzedawcy co do przymiotu nabywcy jako Polaka i katolika,
b) Jeżeli jednak nabywca jest Polakiem, ale protestantem, okoliczność, czy także do wyznania sprzedawca przywiązywał wagę taką, iż nie-katolikowi były gruntu nie sprzedał, wymaga ścisłego ustalenia.
Wyrok z 1 grudnia 1922 r. C 106/22.
11. Na oznaczenie wartości przedmiotu zażalenia (ze względu na sumę rewizyjną) nie ma wpływu okoliczność, że w czasie wytoczenia skargi obowiązywała waluta niemiecka.
Wyrok z 21 grudnia 1922 r. C 108/22.
12. a) Czasokres wyznaczony przez sprzedawcę nabywcy nieruchomości do postarania się o zezwolenie na przewłaszczenie (b. urzędu osadniczego¹⁾) w myśl § 326 u. c. musi być odpowiedni.
Wyrok z 17 listopada 1922 r. C 86/22.
b) Zakreślenie skuteczne takiego czasokresu wymaga jednak, aby nabywca był w zwłóce.
c) Wznowienie postępowania administracyjnego w przedmiocie zezwolenia na przewłaszczenie ulega ograniczeniom tylko ze względu na nabyte prawa osób trzecich.¹⁾
d) Wznowienie takie zarządza władza, według nowych przepisów do orzekania w sprawie powołana.
Wyrok z 3 lutego 1923 r. C 140/22.
13. Brak wniosków rewizyjnych czyni rewizję niedopuszczalną.
Wyrok z 9 marca 1923 r. C 3/23.
14. Okoliczność, że podlegające zgłoszeniu w myśl traktatu wersalskiego wierzytelności obywateli Rzeszy niemieckiej nie mogą być spłacane bez zezwolenia prezesa głównego urzędu likwidacyjnego, nie stoi na przeszkodzie uzyskaniu tytułu egzekucyjnego na zdeponowanie należnej sumy.
Wyrok z 24 listopada 1922 r. C 50/22.
15. Umowa, którą dodatkowo do notarialnego kontraktu ku-

¹⁾ Odmiennie stanowisko Najwyższego Trybunatu Administracyjnego O. S. P. II 243 i.

pna - sprzedaży co do nieruchomości, podwyższono cenę sprzedaży, nie wymaga formy notarialnej.

Wyrok pełnego kompletu z 18 listopada 1922 r. C 68/22.

16. a) Zakaz art. 3 ustawy walutowej stosuje się, chociażby miejsce płatności umówiono poza granicami Rzeczypospolitej, jeżeli stosunek prawny ma swą siedzibę w granicach ziem b. dzielnicy pruskiej.
- b) Ustawa z 26 września 1922 r. nie chroni przed unieważnieniem umowy zawartej z obrazą ustawy walutowej.
- c) Orzekając w takim wypadku o żądaniu opartem na § 812 u. c. — nie wolno pomijać rozpatrzenia ewentualnego zastosowania § 817 zd. 2 u. c.

Wyrok pełnego kompletu z 17 lutego 1923 r. C 109/22.

17. a) Zakaz art. 3 ustawy walutowej odnosi się do zobowiązań umiejscowionych, przede wszystkim przez miejsce dopełnienia, na obszarze b. dzielnicy pruskiej,
- b) Stosowanie § 817 zd. 2 u. c. ma w takich wypadkach za przesłankę, że dokonywując świadczenia wbrew zakazowi ustawowemu, działano ze świadomością naruszenia zakazu.

Wyrok pełnego kompletu z 17 lutego 1923 r. C 118/22.

18. Samo oświadczenie komornika, że odbiera posiadanie dłużnikowi a przekazuje je wierzycielowi, nie prowadzi do nabycia posiadania przez wierzyciela.

Wyrok z 16 lutego 1923 r. C 138/22.

19. Postanowienie art. 2 rozp. min. b. dzielnicy pruskiej z 12 marca 1920 r. co do rozwiązania kontraktów dzierżawy nieruchomości, stanowiących majątek gminy, jest obowiązujące.

Wyrok z 13 kwietnia 1923 r. C 152/22.

20. W razie wprowadzenia przez poszkodowanego zmian w stanie budowli uniemożliwiających przywrócenie pierwotnego stanu (§ 249 u. c.) bez zwiększonej pracy i kosztów, może on żądać tylko odszkodowania pieniężnego.

Wyrok z 9 lutego 1923 r. C 153/22.

21. Skargi o unieważnienie małżeństwa z powodu istnienia ważnego związku małżeńskiego nie odpiera rozdział małżonków poprzedniego związku od stołu i łoża w myśl §§ 103 nast. austr. u. c.

Wyrok z 23 marca 1923 r. C 17/23.

22. a) Kontrakt wymiaru (wymowy) podpada pod ustawę z 26 września 1922.
b) W razie umorzenia postępowania w myśl art. 13 tej ustawy koszty procesowe winny być wzajemnie zniesione.
Orzeczenie z 23 marca 1923 r. C 5/23.
23. a) Przewłaszczenie majątności kolonizacyjnej udzielone przez Skarb pruski od daty zawieszenia broni (11 listopada 1918 r.) nie ma skutku wobec Skarbu polskiego,
b) Skarb polski nie ma obowiązku udzielenia przewłaszczenia takiej majątności z mocy kontraktu rentowego zdziałanego przez Skarb pruski przed powyższą datą.
Wyrok pełnego kompletu z 28 kwietnia 1923 r. C 104/22.
24. Przepis § 568/3 u. p. c. nie dotyczy przypadków, w których sądem zażaleniowym jest sąd apelacyjny.
Orzeczenia z 28 kwietnia 1923 r. C 92/23, 90/23, 89/23, 88/23.
25. Hipoteczne zabezpieczenie zapomocą ostrzeżenia roszczeń współspadkobierców do zapisanej właścicielki nieruchomości o udzielenie przewłaszczenia nie czyni sprzedaży nieruchomości osobie trzeciej, dokonanej przez właścicielkę, bezskuteczną w stosunku między stronami umawiającymi się.
Wyrok z 16 marca 1923 r. C 7/ 23.
26. W razie istnienia wspólności majątkowej umówionej w kontrakcie zdziałanym przez męża, że żona przystąpi do kontraktu, może oznaczać bądź zgodę żony, bądź osobiste obligatoryjne jej zobowiązanie.
Wyrok z 9 marca 1923 r. C 139/22.
21. a) Jeżeli strony w notarialnym kontrakcie kupna - sprzedaży co do nieruchomości zastrzegły, że spory z tej umowy wynikłe ma rozstrzygać sąd polubowny, to zastrzeżenie to odnosi się także do sporu o przewłaszczenie,
b) W miejsce powołanej do wyznaczenia superarbitra izby rolniczej zachodnio-pruskiej wstąpiła obecnie pomorska izba rolnicza.
Wyrok z 7 października 1922 r. C 54/22.
- 2'6. Rozporządzenie pruskie z 18 czerwca 1910 r. przydzielające sprawy wyznaczenia właściwego sądu w myśl § 36 u. p. c. w miejsce sądu Rzeszy sądowi kameralnemu w

Berlinie nie zostało recypowane (z odpowiednią modyfikacją) dla b. dzielnicy pruskiej Rzp. P.

Orzeczenie z 21 grudnia 1922 r. No 6/22.

29. Można nałożyć przysięgę sędziowską na okoliczność, że pewne przedmioty zostały sprzedane a nie zastawione.
Wyrok z 9 marca 1923 r. C 142/22.
30. Kupujący nieruchomość nie może potrącić z ceny kupna złożonego sposobem zabezpieczenia przed płatnością, na żądanie magistratu podatku od przyrostu wartości.
Wyrok z 28 kwietnia 1922 r. C 18/22.
31. a) Zakaz art. 3 ustawy walutowej stosuje się także do kontraktów zawartych z obcokrajowcami¹.
b) Umowa, w której zatajono cenę kupna umówioną w markach niemieckich, nie podpada pod art. 13 ustawy z 26 września 1922 r.
c) Mimo nieważność takiej umowy o sprzedaż gruntu sprzedawca nie może żądać zwrotu tegoż, jeżeli oddając go brał świadomie udział w czynności obejścia zakazu ustawowego.
Wyrok pełnego kompletu z 12 maja 1923 r. C 159/22.
32. a) Zrzeczenie się przez strony zaprzysiężenia tłumacza nie powoduje nieważności aktu notarialnego.
b) Nieodebranie przedmiotu kupna nie naraża kupującego na skutki zwłoki dłużnika z § 326 u. c.
c) Jeżeli małżonkowie żyją we wspólności majątkowej, nie wystarcza sama tylko zgoda żony na sprzedaż gruntu przez męża wówczas, gdy ta wpisana jest w księdze gruntowej jak współwłaścicielka.
Wyrok z 27 kwietnia 1923 r. C 31/23.
33. a) Okoliczność, że jawnej spółki handlowej nie zarejestrowano, nie wpływa na prawa i obowiązki spółników w stosunku wewnętrznym,
b) Po śmierci jednego z dwóch spółników przedsiębiorstwo (restauracyjne) aż do rozrachunku prowadzone jest nadal na wspólny rachunek, przyczem naruszenie obowiązków kontraktowych przez spadkobierców zmarłego spółnika (nawet częściowe wycofanie wkładki) wpływa tylko na rozmiar rozrachunku.
Wyrok z 8 czerwca 1923 r. C 93/23.
34. Stała mieszkanka b. Królestwa Polskiego nie potrzebowała w b. dzielnicy pruskiej do ważnego zobowiązania się

do sprzedaży swojej nieruchomości piśmiennego zezwolenia męża.

Wyrok z 3 grudnia 1921 r. C 3/21.

35. a) Krajowe ubezpieczenie ogniowe jest identyczne z dawniejszą „Posensche Provinzial- Feuer-Sozietät”.
h) Art. 2 ustawy walutowej stosuje się do ofert w myśl § 145 u. c.
c) Wiążąca oferta może być skutecznie przyjęta po (siedmiu) latach mimo zmienionych warunków.

Wyrok pełnego kompletu z 2 czerwca 1923 r. C 155/22.

36. a) Cudzołóstwo nie stanowi przyczyny rozwodu w razie zgody na nie drugiego małżonka,
b) Korzystanie sądu z praw przyznanych mu § 622 u. p. c zależy od jego uznania, byleby prawa te sobie uświadomił.

Wyrok z 27 stycznia 1922 r. C 37/21.

37. Wyrok w procesie cywilnym może być oparty na oświadczeniach pisemnych w miejsce przysięgi, złożonych na posiedzeniu sadowym przez jedną stronę bez sprzeciwu drugiej strony.

Wyrok z 10 marca 1922 r. C 47/21.

38. Wobec przepisu, wedle którego cofnięcie rewizji nastąpić winno przez doręczenie pisma procesowego, bezskuteczne jest w tym względzie złożenie przez notariusza w sądzie odpowiednio do wniosku stron wypisu ugody notarialnej, w której strony oświadczyły, że zrzekają się rewizji i uważają ją za cofniętą.

Wyrok z 13 kwietnia 1923 r. C 73/22.

39. Mimo stwierdzonego cudzołóstwa żony, brutalne jej traktowanie przez męża, wykraczające poza miarę zwykłego karcenia, wywołanego chwilowym wybuchem złości, uzasadnia winę rozwiązania małżeństwa i po stronie męża.

Wyrok z 1 grudnia 1922 r. C 103/22.

40. Przed powierzeniem przysięgi sędziowskiej jednej ze stron nie może być pominięty dowód ofiarowany na okoliczności, z których wynikałaby niewiarogodność tej strony.

Wyrok z 13 kwietnia 1923 r. C. 117/22.

41. a) Niemasz niemożności świadczenia w razie pozbycia osobie trzeciej rzeczy zamiennej będącej przedmiotem kontraktu kupna - sprzedaży,
b) W czasach wielkich przewrotów gospodarczych dopełnienie umowy może z powodu zwłoki strony prze-

ciwnej nie mieć już żadnego interesu dla strony zobowiązanej do dopełnienia.

Wyrok z 29 marca 1923 r. C. 33/23.

42. a) Dowód biernej legitymacji strony pozwanej do skargi o eksmisję ciąży powoda,
b) Postanowienie kontraktu najmu wymagające pisemnego zezwolenia najmodawcy do odnajęcia najętych lokali przez lokatora nie wyklucza bezwzględnie możliwości ustnego zezwolenia.

Wyrok z 27 kwietnia 1923 r. C. 35/23.

43. W razie rozwiązania umowy kupna-sprzedaży należy się zwrot wpłaconej ceny kupna przeliczonej z uwzględnieniem spadku waluty.

Wyrok z 8 czerwca 1923 r. C. 91/23.

44. Jeżeli przy zawarciu umowy jedna strona spowodowała drugą do zaniechania formy prawem przepisanej, roszczenia wzajemne ocenia się wedle § 254 u. c.

Wyrok: z, 7 października 1922 r. C. 65/22.

Dr. T. Bujak,
Sędzia Sądu Najwyższego.

Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego

I. Postępowanie przed władzami administracyjnymi.

21. Od orzeczeń Wojewodów na obszarze b. dz. pruskiej służy, o ile poszczególne ustawy wyraźnie inaczej nie stanowią, na zasadzie art. 6 ustawy z 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. poz. 395) odwołanie do właściwego Ministra.

23 kwietnia 1923 r. L. Rej. 226/23.

II. Postępowanie przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.

22. W sprawach rozstrzyganych z mocy art. 35 ust. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym wprowadzie na zasadzie przepisów materialnych obowiązujących tylko na terytorium b. dzielnicy pruskiej jednakże w trybie postępowania kasacyjnego obowiązują przepisy o opłatach w postępowaniu przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.

20 marca 1923 r. L. Rej. 1176-3/22.

23. Łączna skarga wniesiona przez więcej osób przeciwko orzeczeniu władzy obciążającym, wedle twierdzenia skargi, obowiązkiem bez podstawy prawnej każdą z nich indywidualnie, nie jest dopuszczalną z uwagi na art. 9 ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. poz. 600 Dz. Ust. i art. 1 ustawy z dnia 22 września 1922 r. poz. 800 Dz. Ust.

Tego rodzaju łączną skargę o ile istnieją niezbędne ku temu warunki można zadekretować do postępowania wstępnego tylko odnośnie do jednego ze skarżących, w stosunku zaś do innych należy uważać ją za nieodpowiadającą istotnym wymaganiom pod względem formy, a dla wniesienia oddzielnych skarg w sposób art. 12 i 13 ust. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym przewidziany można wyznaczyć reszcie skarżących termin do uzupełnienia, który może sięgać poza czasokres, w art. 10 tejże ustawy ustanowiony.

24. II. 1923 r. L. Rej. 270/23.

III. Sprawy skarbowe.

24. Tranzakcje, mocą których spółka zarobkowa, mająca

siedzibę we Francji, a dopuszczona w Polsce do działalności, nabywa położony w Polsce majątek austriackich spółek wytwórczych, nie podpadają pod zwolnienie od opłat na zasadzie art. 16. i 17. konwencji handlowej polsko-francuskiej z 6. II. 1922 r. Dz. Ust. poz. 442 w związku z postanowieniami art. 2 i 9 Aneksu C. do umowy handlowej polsko-austriackiej z 25. 9. 1922 r. Dz. Ust. poz. 4 z r. 1923.

18 maja 1923 L. R. 320/23..

25. Pierwotna produkcja rolna nie jest wyłączona z czynności przemysłowych, wymienionych w § 1 ustawy niemieckiej z dnia 26 lipca 1918 (Dz. Pr. poz. 779) o podatku obrotowym.

27. 4. 1923 r. L. Rej. 645/22.

IV. Sprawy samorządowe.

26. Starosta Krajowy nie jest na mocy art. V. A. 2 ustawy pruskiej z 19 maja 1889 r. względnie § 24 rozporządzenia z 5 listopada 1889 r. w związku z § 10 Rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. (Dz. Ust. poz. 491) legitymowanym do zastępowania na zewnątrz Sejmiku Wojewódzkiego.

24 kwietnia 1922 r. L. Rej. 655/22.

27. Uznanie ważności dokonanego wyboru do Rady Miejskiej na obszarze b. dz. pruskiej nie wyklucza w wypadkach, w których brak biernego prawa wyborczego zaistniał lub ujawnił się dopiero później, wkroczenia z urzędu na zasadzie § 10 punkt 2 ustawy o właściwości władz z dnia 1. 8. 1883 r. i powzięcia odpowiedniej uchwały przez Radę Miejską.

27. II. 1923 r. L. Rej, 646/22.

V. Sprawy urzędnicze.

28. Ułamkowe liczenie czasu polskiej służby sądowej sędziom i prokuratorom, którzy do grupy uposażenia zostali zaliczeni nie na zasadzie art. 2 ustawy z 13 lipca 1920 poz. 436 dz. ust. o uposażeniu sędziów i prokuratorów, jest uzasadnione art. 22 punkt 1 tej ustawy, względnie § 18 ustęp 2 i 3 rozporządzenia wykonawczego, który trafnie wyjaśnia powyższy przepis ustawy.

20 kwietnia 1923 r. L. Rej. 14/22.

VI. Sprawy o rekwizycję mieszkań.

29. Pokój, stanowiący zarazem kuchnię, przynależną do większego lokalu, nie podlega rekwizycji na zasadzie art. 4 p. 2 ustawy z dnia 4. 4. 1922 r. Dz. Ust. poz. 264 chociaż użyty jest także i na skład sprzętów.

13. 3. 1923 r. L. Rej. 349/23.

30. Lokal przeznaczony na kantor dla celów administracji domu nie podpada pod uwolnienie od rekwizycji w myśl art. 6 p. 1. ust. z 21 listopada 1919 r. poz. 498 dz. ust.

31. Nie można uważać za niezamieszkanie w rozumieniu art. 3 p. I. ustawy z 21 listop. 1919 r. poz. 498 Dz. Ust. mieszkania, które w chwili wydania orzeczenia rekwizycyjnego jest jeszcze zamieszkałe, a tylko ma być w przyszłości, choćby niedalekiej opróżnione.

27 marca 1923. L. Rej. 187/22.

32. Kwestja, jaka ilość ubikacji niezbędna jest lekarzowi do wykonywania jego zawodu, zależy od oceny władzy orzekającej w przedmiocie rekwizycji mieszkań, co nie wyklucza jednak kontroli Najwyższego Trybunału Administracyjnego w tym względzie, czy postępowanie przeprowadzone zostało prawidłowo, i czy władza orzekająca nie wyszła poza granice, określone naturą rzeczy i ustalonymi w sprawie faktycznymi okolicznościami.

27 marca 1923 L. Rej. 404/22.

33. W sprawie mieszkaniowej, gdzie jest osoba trzecia, zainteresowana w utrzymaniu w mocy zaskarżonego orzeczenia, zawarty w odpowiedzi na skargę wniosek pozwanej władzy o uwzględnienie skargi nie jest dla Trybunału wiążący.

23 marca 1923 r. L. Rej. 174/22.

34. Do zastosowania art. 3 p. 7 ustawy z 27 listop. 1919 poz. 498 dz. ust. wystarcza, jeżeli oczywisty zamiar obejścia ustawy zachodzi po stronie najmodawcy.

25 kwietnia 1923 r. L. Rej. 329/22.

35. Oczywisty zamiar obejścia ustawy (art. 3 p. 7 ust. z 27 listopada 1919 poz. 498 dz. ust.) może być przyjęty w razie wynajęcia mieszkania z wiedzą, iż jest w toku postępowanie rekwizycyjne co do tegoż mieszkania, chyba, że stwierdzono, żeby były jakieś okoliczności, które taki zamiar wykluczają.

25 kwietnia 1923 r. L. Rej. 329/22.

36. Brak w orzeczeniu rekwizycyjnym na zasadzie art. 10 ustawy z 27. 11. 1919 poz. 498 Dz. Ust. zabezpieczenia dostarczenia lokalu zastępczego stanowi wadliwość postępowania administracyjnego.

4 maja 1923 r. L. Rej. 354/22.

VII. Sprawy kościelne i wyznaniowe.

37. Organa izraelskiej gminy wyznaniowej nie są władzami administracyjnymi w rozumieniu art. 1 ustawy z 3 sierpnia 1922 r. poz. 600 Dz. Ust.

19 marca 1923 r. L. Rej. 174/23.

VIII. Sprawy górnicze i naftowe.

38. Art. 31 ust. 3 i 4 ust. naft. z 22/3 1908 Nr. 6 dz. ust. kraj. dla Galicji nie stosuje się do terenów naftowych, które w dniu 16. 5. 1908 nie miały wymaganych wówczas dla założenia otworów świdrowych minimalnych rozmiarów; w tym względzie jest bez znaczenia uzyskanie odnośnych warunków przez dołączenie dalszych terenów po powyższym terminie.

18. 6. 1923 L. Rej. 418/22.

Dr. Włodzimierz Orski,
Prezes Najwyższego Trybunału Administr.